

Nr 24

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till bisjukdomslag, m. m.; given den 18 januari 1974.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

CARL GUSTAF

SVANTE LUNDKVIST

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att 1946 års bipestförfordning ersätts med en bisjukdomslag. Vidare föreslås ett utvidgat ekonomiskt stöd till bi-odlingen.

Förslag till

Bisjukdomslag

Häri genom förordnas som följer.

1 § Bekämpning enligt denna lag får ske i fråga om bisjukdomar som Kungl. Maj:t föreskriver. Sådan föreskrift får meddelas endast beträffande bisjukdomar som sprids genom smitta och som kan allvarligt skada biodling.

2 § Den som har anledning antaga att bisjukdom, som omfattas av föreskrift enligt 1 §, angripit bisamhälle som han innehar skall genast anmäla detta. Sådan anmälan göres till tillsynsman eller annan myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

3 § För att bekämpa och hindra spridning av bisjukdom, som omfattas av föreskrift enligt 1 §, får Kungl. Maj:t eller tillsynsman eller annan myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer

1. förelägga innehavare av bisamhälle att vidtaga åtgärd för bekämpning av sjukdom hos bisamhället,

2. förordna om förintande av bisamhälle,

3. föreskriva att bibostäder som ej längre hyser levande bin samt honung, bivax och avfall av honung eller bivax skall förvaras på sådant sätt att bin icke kan få tillträde därtill,

4. förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av levande bin, vaxkakor och avfall av sådana, begagnade bibostäder och begagnade biodlingsredskap,

5. vidtaga eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som finnes oundgängligen påkallad.

Åtgärd som avses i första stycket 2, 3 eller 5 kan verkställas genom tillsynsmans eller annan myndighets försorg.

4 § Innehavare av mark eller byggnad är skyldig att lämna tillträde för undersökning eller åtgärd som behövs för tillämpningen av denna lag.

5 § Underlåter någon att fullgöra skyldighet som ålagts honom med stöd av 3 §, kan myndigheten låta verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad.

6 § För kostnad eller förlust som föranletts av beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser kan utgå ersättning av statsmedel. Fråga om ersättning prövas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer.

7 § Kronofogdemyndigheten skall på begäran av tillsynsman eller annan myndighet som avses i 3 § första stycket lämna handräckning när det behövs för kontroll av att lagen eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser efterlevs eller för verkställighet av beslut enligt 5 §.

8 § Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 §,
2. underlåter att efterkomma föreläggande eller bryter mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 3 §,
3. åsidosätter skyldighet enligt 4 §.

9 § Mot tillsynsmans beslut enligt 3 eller 5 § föres talan hos lantbruksstyrelsen genom besvär.

Talan mot beslut som annan myndighet än Kungl. Maj:t eller tillsynsman meddelat med stöd av 3 eller 5 § föres genom besvär hos kammarrätten, om beslutet meddelats i särskilt fall, och i övrigt hos Kungl. Maj:t.

Mot beslut som annan myndighet än Kungl. Maj:t meddelat enligt 6 § föres talan hos Kungl. Maj:t genom besvär.

Beslut som avses i första och andra styckena länder omedelbart till efterrättelse, om ej annat förordnas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1974, då förordningen (1946: 81) om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin skall upphöra att gälla.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 18 januari 1974.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena ANDERSSON, statsråden STRÄNG, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON, SIGURDSEN, GUSTAFSSON, ZACHRISSON, LEIJON, HJELM-WALLÉN.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Lundkvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *förslag till bisjukdomslag, m. m.* och anför.

Inledning

Kungl. Maj:t uppdrog den 30 juni 1971 åt lantbruksstyrelsen att utreda den svenska biodlingens nuvarande förhållanden och utvecklingsmöjligheter samt att till jordbruksdepartementet inkomma med förslag till de åtgärder som bedömdes nödvändiga för biodlingens framtid.

Med skrivelse den 5 juni 1973 överlämnade lantbruksstyrelsen sitt betänkande i ämnet. I betänkandet har styrelsen föreslagit att ekonomiska stödåtgärder samt att förordningen (1946: 81) om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin upphävs och ersätts av en ny lag. Styrelsen har bifogat förslag till bipestlag och tillämpningskungörelse till lagen. Styrelsens förslag till bipestlag torde få bifogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Remissyttranden över betänkandet har avgetts av statens jordbruksnämnd, statens naturvårdsverk, statens växtskyddsanstalt, lantbrukshögskolan, länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Kristianstads, Malmöhus och Skaraborgs län, Lantbrukarnas riksförbund (LRF), Sveriges biodlares riksförbund, Sveriges fröodlareförbund, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund och Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund. Länsstyrelserna har bifogat yttranden från resp. lantbruksnämnder samt från olika sammanslutningar.

I prop. 1974: 1 (bil. 11 s. 35) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avvaktan på särskild proposition i ämnet, till Särskilt stöd åt biskötsel och växtodling för budgetåret 1974/75 beräkna ett reservationsanslag av 215 000 kr.

Nuvarande förhållanden

I Sverige finns i dag ca 10 000 biodlare med omkring 75 000 bisamhällen. Antalet biodlare beräknades år 1949 till drygt 33 000 med 224 000 samhällen. Såväl antalet biodlare som antalet bisamhällen har således minskat med omkring två tredjedelar under den senaste tjugoförårsperioden. Medelåldern bland biodlarna är hög, ca 60 år. Biodlarna har vanligen endast några få bisamhällen vardera och stordrift är sällsynt. Det torde f. n. inte finnas mer än högst tio personer som bedriver biskötsel av sådan omfattning att man kan beteckna dem som yrkesbiodlare. Biodling förekommer huvudsakligen i Götaland och Svealand. Flest bisamhällen har Kristianstads, Malmöhus, Skaraborgs och Östergötlands län. I Norrland finns endast omkring 3 % av bisamhällena.

Samhällsekoniskt har bina betydelse dels som honungsproducenter, dels som pollinatörer av vissa kulturväxter. Det årliga värdet av den svenska honungssköörden uppgår till ca 10 milj. kr. i producentledet. Värdet av binas pollinationsarbete är betydande.

I Sverige konsumeras f. n. ca 0,3 kg honung per person och år. Det är internationellt sett en förhållandevis låg konsumtion. Den inhemska honungsproduktionen uppgår till omkring 2 000 ton per år och importen till ca 600 ton per år. Exporten av honung är obetydlig. Importhonungens konkurrenskraft har stärkts genom att tullen på honung under senare år har sänkts. Sedan den 1 januari 1972 utgör tullen 25 öre per kg. Honung från utvecklingsländerna är tullfri sedan den 1 januari 1973. Dessa länder svarar för 20 % av honungsexporten till Sverige. Importpriset på honung var år 1972 i medeltal 4,04 kr. per kg exkl. tull. Som jämförelse kan nämnas att Sveriges biodlares riksförbunds honungsförmedling vid kontantlikvid betalar biodlarna 4,15 kr. per kg exkl. mervärdesskatt.

Sveriges biodlares riksförbund, till vilket en mycket stor del av biodlarna är anslutna, verkar bl. a. för avsättning av honung genom ett särskilt bolag, som tar hand om ca 40 % av honungssköörden. Resterande 60 % direktförsäljs eller förbrukas av biodlarna själva. De biodlare som själva förpackar och försäljer sin honung erlägger vid köp av etiketter en avgift till riksförbundet, vilken används till marknadsstimulerande åtgärder. Förhållandevis höga svenska honungssköördar alltsedan slutet av 1960-talet har i kombination med import resulterat i att en stor del av den inhemska honungen har måst lagras 1—2 år innan den kunnat avyttras.

Många av våra viktigaste jordbruksgrödor, t. ex. vete, havre, korn och ärtor är självbefruktande. Hos råg och i stort sett samtliga vallgräs överförs pollenet av vinden. Båda dessa växtgrupper är alltså obero-

ende av pollinerande insekter för sin reproduktion. Andra kulturväxter däremot är beroende därav. Hit hör främst klöver, lusern, åkerböna, fruktträd, bärbuskar samt i viss mån oljeväxter. Ett alltför lågt antal pollinatörer i samband med dessa gröders blomning kan leda till en betydande minskning av frukt- och fröskörden. Humlor och bin svarar för huvudparten av pollinationen. Inom slättbygdsområden med stora sammanhängande åkerarealer med obetydligt inslag av hagmark och impediment är humlor och andra vilda pollinatörer vanligen fåtaliga. Förekomsten av bisamhällen är där ofta en nödvändig förutsättning för odling av insektpollinerade grödor.

En särskild form av biskötsel är s. k. vandringsbiskötsel. Biodlaren flyttar då sina bisamhällen till insektpollinerade grödor eller till andra lämpliga s. k. dragväxter t. ex. ljung. Enligt Sveriges biodlares riksförbunds statistik omfattar denna form av biodling f. n. drygt 5 000 samhällen, dvs. ca 7 % av det totala antalet. Över hälften av dessa finns i Skåne. Vid vandring för pollinationsändamål är det vanligt att växtodlare betalar viss ersättning till biodlaren. Vandringsbiskötseln tenderar att minska i omfattning i hela landet.

Smittsamma sjukdomar hos bin orsakar betydande kostnader och problem för biodlingen. Såväl binas larver som de fullbildade bina angrips. En del av sjukdomarna är tämligen ofarliga. Andra kan i hög grad försvaga bisamhället eller t. o. m. ödelägga det helt. Av de smittsamma bisjukdomar som drabbar binas larver är amerikansk yngelröta f. n. den svåraste. Den förekommer i större delen av landet. Under den senaste tioårsperioden har i medeltal ca 1 % av bisamhällena varit angripna av sjukdomen. Den viktigaste sjukdom som drabbar fullbildade bin är nosemasjuka. Den fruktade kvalstersjukan som är spridd på den europeiska kontinenten och i Storbritannien har Sverige hittills undgått. För sjukdomsbekämpningen gäller särskilda författningsbestämmelser för vilka redogörs i det följande.

Central myndighet för bifrågor är lantbruksstyrelsen. Den lokala övervakningen av sjukdomarna sköts av s. k. bitillsyningsmän, som var och en inom sitt distrikt skall verka för bekämpningen av bisjukdomar. Tillsyningsmännen är inom varje län underställda lantbruksnämnden, som leder och samordnar deras verksamhet. F. n. är landet indelat i 550 tillsyningsdistrikt. I sjukdomsbekämpningen deltar också lantbrukshögskolans försöksavdelning för bin inom institutionen för husdjurens utfodring och vård. Bl. a. undersöks där prov för att diagnostisera misstänkta fall av amerikansk yngelröta.

Statligt stöd till biodlingen utgår från reservationsanslaget Särskilt stöd åt biskötsel och växtodling. Av anslaget utgör bidraget till främjande av biskötsel innevarande budgetår 81 000 kr. Det används till grundutbildning och fortbildning av bitillsyningsmän, försök med vandringsbiskötsel m. m. samt till bidrag åt Sveriges biodlares riksförbund.

Vissa kostnader för bisjukdomsbekämpningen ersätts från förslagsanslaget Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m. Budgetåret 1972/73 var dessa kostnader 59 000 kr. Biodlingen erhåller f. n. inget stöd av prisregleringsmedel.

Förordningen (1946: 81) om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin (omtryckt 1962: 60, ändrad senast 1967: 404) är tillämplig på amerikansk yngelröta. Sjukdomen, som orsakas av en bakterie, *Bacillus larvac*, kallas även täckt yngelröta, nymfpest och bipest. Kungl. Maj:t kan bestämma att förordningen skall göras tillämplig också på andra smittsamma sjukdomar hos bin (1 §).

Om sjukdom som avses i förordningen inträffar inom länet eller det finns skäligen anledning anta att sådan sjukdom förekommer där, skall länsstyrelsen förklara länet eller viss del därav smittat eller misstänkt för smitta. Sedan sjukdomen upphört, skall länsstyrelsen förklara området fritt från smitta. Länsstyrelsen skall också omedelbart häva misstänktförklaring, om det konstateras att sjukdomen i fråga inte förekommer inom området (2 §).

I län där det bedrivs biodling av någon betydelse skall länsstyrelsen efter samråd med lantbruksnämnden och styrelserna för större biodlarföreningar inom länet utse erforderligt antal tillsyningsmän med uppgift att inom för var och en av dem bestämt tillsyningsdistrikt verka för bekämpning av sjukdomar som avses i förordningen (3 §).

När ett bisamhälle angrips av en sjukdom som är eller misstänks vara sådan sjukdom som avses i förordningen, är bisamhällets innehavare skyldig att ofördröjligen anmäla detta hos tillsyningsmannen i det tillsyningsdistrikt, inom vilket bisamhället är uppställt. Sådan anmälan kan också göras hos länsstyrelsen (4 §).

Om tillsyningsman har grundad anledning misstänka förekomst av sjukdom som avses i förordningen, skall han verkställa erforderlig undersökning för att fastställa sjukdomens art. Finner han att bisamhälle smittats, skall han vidta de åtgärder som behövs för bekämpning av sjukdomen. Bisamhälle som tagit bostad i annat föremål än därtill avsedd bibostad (vildbisamhälle) och som kan misstänkas vara smittat får tillsyningsmannen förintä utan föregående undersökning. Annat bisamhälle får han inte förintä utan medgivande av lantbruksstyrelsen. Sådant medgivande erfordras emellertid inte, om innehavaren av bisamhället samtyckt till åtgärden eller då fråga är om vildbisamhälle och den skada som uppkommer genom förintandet är ringa (5 §).

Innehavare av bisamhälle eller av föremål vari herrelöst bisamhälle tagit bostad skall lämna tillsyningsmannen erforderligt biträde vid undersökning och behandling av bisamhället (6 § första stycket). Om innehavaren föredrar att själv vidta behandlingsåtgärd som ankommer på tillsyningsman, får tillsyningsmannen skriftligen förelägga honom att inom viss tid verkställa åtgärden och underrätta tillsyningsmannen när

den verkställts (6 § andra stycket). Utförs inte förelagd åtgärd, kan tillsyningsmannen själv vidta den (7 §).

Det är förbjudet att förvara bibostäder som ej längre hyser levande bin samt honung, bivax och avfall av honung eller bivax på sådant sätt att bin kan få tillträde därtill. Är område förklarat smittat eller misstänkt för smitta, är det förbjudet att från tillsyningsdistrikt eller del därav, som tillhör området, föra ut levande bin, begagnade bibostäder eller begagnade biodlingsredskap utan tillsyningsmannens medgivande. Detsamma gäller utbyggda vaxkakor och avfall av sådana. Sistnämnda föremål får emellertid under tiden oktober—mars utföras för omsmältning (8 §).

Uppkommer skada genom att vildbisamhälle avlägsnas eller förintas kan den skadelidande, om bisamhället inte tillhörde honom, av allmänna medel få ersättning med belopp som länsstyrelsen bestämmer efter hörande av tillsyningsmannen. För att rätten till ersättning inte skall gå förlorad, skall ersättningsanspråket framställas hos länsstyrelsen inom tre månader från det avlägsnandet eller förintandet ägde rum. Innehavare av bisamhälle är i princip skyldig att ersätta tillsyningsman för behandling som denne ägnar bisamhället. Beträffande herrelöst bisamhälle utgår motsvarande ersättning av allmänna medel liksom all ersättning för undersökning av bisamhälle (10 §).

Den som underlåter att fullgöra anmälningsskyldighet enligt 4 § eller att lämna tillsyningsman biträde enligt 6 § första stycket eller att fullgöra förelagd åtgärd som avses i 6 § andra stycket eller som veterligen lämnar oriktig uppgift i underrättelse som avses i 6 § andra stycket dömes till böter. Till samma straff dömes den som bryter mot föreskrifterna i 8 § eller vägrar tillsyningsman tillträde till bisamhälle inom hans tillsyningsdistrikt eller annars hindrar åtgärd som tillsyningsmannen är berättigad vidta enligt bestämmelserna i förordningen (11 §).

Kungl. Maj:t kan delegera till lantbruksstyrelsen att meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av förordningen (13 §).

Tillämpningsbestämmelser till förordningen finns i *kungörelsen* (1946: 82) *angående tillämpning av förordningen den 15 mars 1946 (nr 81) om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin* (omtryckt 1962: 61, ändrad senast 1968: 7).

Kungörelsen (1962: 62) *angående införsel av levande bin* innehåller bestämmelser som avser att förebygga att genom införsel av levande bin smittsamma bisjukdomar kommer in i riket eller här vinner ytterligare spridning.

Bestämmelser om bin finns också i 21 kap. *byggningabalken*.

I sammanhanget kan även nämnas bestämmelsen i 38 § *kungörelsen* (1973: 334) *om hälso- och miljöfarliga varor* enligt vilken det är förbjudet — om inte lantbruksstyrelsen på grund av särskilda skäl medgett undantag — att använda bekämpningsmedel, som är särskilt skad-

ligt för pollinerande insekter, för att behandla växter under den tid då pollination kan förekomma.

Lantbruksstyrelsen

Stödåtgärder

Lantbruksstyrelsen konstaterar att det inom överskådlig tid kommer att finnas ett behov av bin för att möjliggöra en tillfredsställande frukt- och frösättning hos vissa insektpollinerade växtarter. Den nuvarande utvecklingen inom svensk biodling pekar på en markant minskad bihållning i framtiden. Styrelsen anser det angeläget att den pågående nedgången i biodlingen bryts och att i landet bibehålls en biodling av i stort sett nuvarande omfattning. Styrelsen anser det däremot inte motiverat från pollinationssynpunkt att stimulera till en ökad bihållning. Stödet till näringen bör därför anpassas så att biodlingen kan behållas på den nivå den har i dag.

Lantbruksstyrelsen beräknar att pollinationsvärdet inom jordbruk och yrkesmässig frukt- och bärödling är av storleksordningen 16—21 milj. kr., varav 3,5 milj. kr. faller på klöverfröodlingen, 7,5 milj. kr. på oljeväxtodlingen och 5—9,5 milj. kr. på frukt- och bärödlingen. Värdet för husbehovsodlingen av frukt och bär är ca 7 milj. kr. Därtill kommer betydelsen för produktionen av vilda bär samt för den vilda floran. Dessa värden är betydligt lägre än vad som beräknats av tidigare utredningar om biodlingen. Skillnaderna orsakas av dels förändrad inriktning av växtodlingen, dels delade uppfattningar om bipollinationens mervärde för olika grödor. Senare tids forskning har där gett nya beräkningsunderlag.

Biodlarna får i allmänhet inte någon direkt ersättning för binas pollinationsarbete. Med hänsyn till det nyttiga arbete som bina utför i flera jordbruksgrödor föreslår lantbruksstyrelsen att biodlingen av prisregleringsmedel inom fördelningsramen tilldelas ett årligt belopp av 500 000 kr. Dessutom bör enligt styrelsens mening av medel utom fördelningsramen anvisas ett lika stort belopp. Sammanlagt föreslås alltså biodlingen erhålla ca 1 milj. kr. av prisregleringsmedel. Medlen bör tillföras en fond vars behållning skall användas till kollektiva åtgärder för näringen. Sådana åtgärder är stöd till marknadsföring, lagring och export.

Lantbruksstyrelsen föreslår vidare att biodlingen tilldelas medel för produktionsfrämjande åtgärder. Den del av reservationsanslaget Särskilt stöd till biskötsel och växtodling som gäller främjande av biskötseln föreslås med hänsyn härtill höjd från nuvarande 81 000 kr. till 200 000 kr. Anslagsökningen skall bl. a. användas till utveckling av bin för polli-

nationsändamål samt till avelsarbete. Kostnaderna för utbildning och fortbildning av bitillsyningsmän väntas också öka.

Biodlare föreslås få ersättning för förintade sjuka bisamhällen. Med en ersättning av 40 kr. per samhälle beräknas den årliga kostnaden härför till 40 000 kr. Vidare föreslås att staten helt svarar för kostnaderna för saneringen av sjuka bisamhällen. Merkostnaden för detta beräknas till ca 20 000 kr. Anslaget Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m. m. beräknas därmed komma att belastas med ytterligare 60 000 kr.

Författningsfrågor

Lantbruksstyrelsen framhåller att syftet med den föreslagna bipestlagen är att förhindra spridning av sådana smittsamma sjukdomar hos bin som allvarligt kan skada biodlingen. För att lagen snabbt skall kunna göras tillämplig vid en eventuell ny sjukdomssituation bör det ankomma på Kungl. Maj:t att förordna om vilka sjukdomar som skall omfattas av lagens bestämmelser. Innehavare av bin skall vara skyldig att hos myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer anmäla misstanke om sjukdom som omfattas av Kungl. Maj:ts förordnande. Bekämpningen av sjukdomarna kräver att ingrepp görs som ofta kan komma att medföra inskränkning i enskildas förfoganderätt till egendom. Lagen bör ange de åtgärder som får tillgripas för att bekämpa eller hindra spridning av sjukdomarna. Åtgärderna föreslås i huvudsak motsvara de åtgärder som får tillgripas enligt gällande förordning av år 1946. Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer skall kunna förelägga innehavare av bin att vidta åtgärd för bekämpning av sjukdomar, förordna att bibostäder som inte längre hyser levande bin samt honung och bivax eller avfall därav skall förvaras på ett från smittsynpunkt betryggande sätt samt förbjuda förflyttning av levande bin, vaxkakor eller avfall därav, begagnade bibostäder eller begagnade biodlingsredskap. Det bör även vara möjligt för myndighet att vidta eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som myndigheten finner oundgängligen påkallad. Vissa bekämpningsåtgärder bör lämpligen utföras genom myndighets försorg. För att uppnå bästa möjliga effektivitet i bekämpningsarbetet är det i allmänhet väsentligt att en beslutad åtgärd kan sättas in snabbt. Med anledning härav föreslås att myndighets beslut omedelbart skall lända till efterrättelse.

Lantbruksstyrelsen anför vidare att det med de nuvarande bestämmelserna inte varit möjligt att utan biodlarens eller markinnehavarens samtycke vinna tillräde för undersökning av misstänkta smittkällor. Om vederbörande motsätter sig sådan kontroll, kan förutsättningarna för en effektiv sjukdomsbekämpning starkt begränsas inom området. I lagen bör därför föreskrivas skyldighet att lämna tillräde för bekämpningsåtgärd som myndighet beslutat. Det har vidare visat sig att straff-

sanktioner inte är tillräckliga för att effektivt förhindra en sjukdoms-spridning. Även om böter utdömts, har den potentiella smittkällan funnits kvar oförändrad. Styrelsen föreslår därför att vederbörande myndighet får befogenhet att låta verkställa föreskriven åtgärd på den försumliges bekostnad. Myndighet bör även kunna få handräckning av polismyndigheten när det behövs för kontroll av att lagen efterlevs eller för verkställighet av beslutad bekämpningsåtgärd. Myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer bör kunna tillerkänna innehavare av bisamhälle som förintats med stöd av bestämmelserna i lagen ersättning av statsmedel.

Erforderliga bestämmelser om smittförklaring m. m., utseende av tillsyningsmän, ersättning till skadelidande och ersättning till tillsyningsman bör enligt lantbruksstyrelsen inte tas in i den nya lagen utan i tillämpningskungörelse till denna. I samband härmed föreslås att lantbruksstyrelsen skall ta över länsstyrelsens nuvarande uppgift att meddela smittförklaring och härmed sammanhängande förordnanden och att pröva ersättningsfrågor. Ändringarna motiveras främst med att lantbruksstyrelsen numera förfogar över veterinärmedicinsk expertis och har bättre möjligheter än länsstyrelserna att göra bedömningar rörande sjukdomsläget och besluta om lämpliga åtgärder. Detta gäller i synnerhet frågor som berör flera län samtidigt. Vidare har lantbruksstyrelsen numera från den förutvarande veterinärstyrelsen tagit över administrationen av förslagsanslaget Bekämpande av smittsamma husdjurs-sjukdomar m. m., varifrån det allmännas ersättningar i anledning av bekämpningen av smittsamma sjukdomar hos bin utbetalas. Om lantbruksstyrelsen görs till central övervakningsmyndighet, skapas enligt styrelsens mening garantier för att frågor rörande smittförklaring m. m. av områden samt ersättningsärenden blir likartat bedömda i hela landet. Vidare föreslås att lantbruksnämnden tar över länsstyrelsens nuvarande uppgifter att utse tillsyningsmän och att jämte tillsyningsman ta emot anmälan om inträffad bisjukdom. Genom att länsstyrelsens uppgifter flyttas över till lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna betonas enligt lantbruksstyrelsen sambandet mellan biskötsel och växtodling ytterligare. De organisatoriska förändringarna medför dessutom en reduktion av antalet myndigheter som har att svara för den direkta tillämpningen av bestämmelserna. Samtidigt minskar riskerna för att biodlare, tillsyningsmän och andra skall vända sig till fel instans.

Tillsyningsman skall enligt de föreslagna tillämpningsbestämmelserna rapportera till lantbruksnämnden om inträffad eller misstänkt bisjukdom i tidigare ej smittförklarat område. Biodlares generella anmälningsskyldighet i fråga om inträffad eller misstänkt bisjukdom skall förutom hos lantbruksnämnd kunna fullgöras hos tillsyningsman. Har tillsyningsman anledning misstänka förekomst av sjukdom som avses i lagen, skall han verkställa undersökning för att fastställa sjukdomens art. Finner till-

syningsman att bisamhälle smittats av sådan sjukdom, skall han vidta nödiga åtgärder för bekämpning av sjukdomen. Tillsyningsman skall också se till att meddelade föreskrifter efterlevs. Tillsyningsman får även förelägga biodlare att inom viss tid vidta anbefallda åtgärder och att därefter rapportera om den skedda verkställigheten.

Av de av lantbruksstyrelsen i övrigt föreslagna tillämpningsbestämmelserna kan nämnas skyldighet för innehavare av bisamhälle att på tid och sätt som styrelsen bestämmer lämna lantbruksnämnden uppgift om var bisamhällena är stadigvarande uppställda. Genom registrering av erhållna uppgifter underlättas enligt styrelsen såväl bekämpningen av sjukdomarna som möjligheterna att undvika förgiftningar hos bina i samband med användandet av kemiska bekämpningsmedel. Lantbruksstyrelsen anser vidare att det allmänna bör svara för en större del av kostnaderna för sjukdomsbekämpningen än som f. n. är fallet. Man torde därigenom kunna förvänta sig en bättre efterlevnad av bestämmelserna och ett ökat intresse från biodlarnas sida att mera aktivt ta itu med bisjukdomarna. Styrelsen anser att detta på sikt bör bidra verksamt till att minska det allmännas kostnader för sjukdomsbekämpningen samtidigt som man uppnår större effektivitet.

Remissyttrandena

Stöddåtgärder

Lantbruksstyrelsens bedömning av det framtida behovet av bin delas eller lämnas utan crinran av flertalet remissinstanser, bl. a. *lantbruks-högskolan*, *länsstyrelserna* och *LRF. Naturvårdsverket*, som begränsat sitt yttrande till frågan om biodlingens biologiska betydelse, anser att bin behövs som ett komplement till vilda pollinatörer för att tillförsäkra kulturlandskapet och den naturliga vegetationens insekspollinerade arter en jämnare tillgång till aktiva pollinatörer.

Sveriges biodlares riksförbund anser att biodlingens nuvarande omfattning måste vidmakthållas och inom vissa distrikt förstärkas för att möjliggöra en fullgod pollinering. *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* och *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* ifrågasätter om det inte från pollinationssynpunkt är motiverat med en ökad bihållning i framtiden.

Sveriges biodlares riksförbund är kritiskt mot lantbruksstyrelsens beräkning av binas pollinationsvärde, främst därför att den bygger på utländska forskningsresultat som enligt förbundet inte till alla delar är tillämpbara i Sverige.

Remissinstanserna tillstyrker i huvudsak förslaget att det ekonomiska stödet till näringen bör avpassas så att biodlingens nuvarande omfattning i stort sett bibehålls. *LRF* finner det angeläget att bi-

odlingen tillförsäkras sådana ekonomiska betingelser att den nuvarande ogynnsamma utvecklingstrenden bryts. *Sveriges biodlares riksförbund* framhåller att om en stabil bihållning skall erhållas i framtiden, är det nödvändigt att den görs någorlunda lönsam. De ekonomiska förutsättningarna bör vara sådana att enstaka personer lockas att bedriva bi-odling yrkesmässigt.

Förslaget om ekonomiskt stöd av prisregleringsmedel tillstyrks i princip eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser utom jordbruksnämnden. *Jordbruksnämnden* finner sig inte kunna ta ställning till förslaget med hänsyn till tillgången på regleringsmedel.

LRF anser det föreslagna stödbeloppet på 1 milj. kr. väl avvägt. 500 000 kr. bör tillföras av prisregleringsmedel, vilka bör fördelas med lika belopp inom och utom fördelningsramen. Resterande 500 000 kr. bör dock enligt riksförbundets uppfattning täckas av budgetmedel.

Sveriges biodlares riksförbund tillstyrker att biodlingen tillförs 500 000 kr. med hänsyn till binas pollinationsarbete i jordbruksgrödor. Förbundet anser dock att anslaget på sikt är otillräckligt. Ett anslag på 2 milj. kr. är befogat på grund av de stora skördeökningar som vinnas. De 500 000 kr. som avser utomrumsmedel tillstyrks men även dessa medel är otillräckliga. De bör uppgå till minst 1 milj. kr. Förbundet anser dessutom att med hänsyn till binas betydelse för den vilda floran 500 000 kr. bör tillföras biodlingen av naturvårdsverkets medel.

Samtliga remissinstanser tillstyrker eller lämnar utan erinran förslaget om höjt anslag till produktionsfrämjande åtgärder. *Naturvårdsverket* anser att ökad uppmärksamhet bör ägnas biavelsarbetet för att utveckla lätthållna och för pollinationsändamål effektiva biarter. *Lantbrukshögskolan* finner förslaget om ökat bidrag för undersökningar om binas utnyttjande i pollineringen väl motiverat.

Sveriges fröodlareförbund betonar angelägenheten av att nya vägar söks för att möjliggöra en säkrare pollinering av klöverarterna och finner det därför motiverat att höja bidraget till produktionsfrämjande åtgärder. *Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund* och *Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund* anser det angeläget att vandringsbiskötseln omfattas av stödåtgärderna. Om forsknings- och försöksverksamheten på detta område erhåller samma andel som hittills av bidraget till främjande av biskötseln skulle för utvecklingen av vandringsbiskötsel utgå 50 000 kr. Enligt förbundets mening bör sistnämnda belopp fördubblas.

Sveriges biodlares riksförbund ansluter sig till förslaget men anser det otillräckligt med hänsyn till starkt ökade undervisningskostnader och behovet av ett väsentligt utökat avelsarbete. Forsknings- och försöksverksamheten behöver också förstärkas. Förbundet bedömer att 500 000 kr. behövs för nämnda ändamål.

Lantbruksstyrelsens förslag rörande kostnaderna för bi-

sjukdomsbekämpningen tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna.

Författningsbestämmelser

Lantbruksstyrelsens förslag till bipestlag tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna.

Departementschefen

Stödåtgärder

Kungl. Maj:t uppdrog år 1971 åt lantbruksstyrelsen att utreda den svenska biodlingens nuvarande förhållanden och utvecklingsmöjligheter samt att lämna förslag till de åtgärder som bedömdes nödvändiga för biodlingens framtid. Lantbruksstyrelsen avlämnade år 1973 betänkandet 1971 års biutredning.

Av betänkandet framgår att biodlingen f. n. är på tillbakagång. Såväl antalet biodlare som antalet bisamhällen har den senaste tjugoårsperioden minskat med omkring två tredjedelar till ca 10 000 biodlare med 75 000 bisamhällen. Enligt lantbruksstyrelsen pekar utvecklingen på en markant minskad bihållning även i framtiden.

Samhällsekonomiskt har bina betydelse dels som honungsproducenter, dels som pollinatörer av vissa kulturväxter. Det årliga värdet av den svenska honungsskördens uppgår till ca 10 milj. kr. i producentledet. Värdet av binas pollinationsarbete är betydande. Lantbruksstyrelsen beräknar att det uppgår till mellan 16 och 21 milj. kr. inom jordbruk och yrkesmässig frukt- och bärödling. Därtill kommer ca 7 milj. kr. för husbehovsodlingen av frukt och bär samt värdet för den vilda floran. Från jordbruks-, trädgårdsnärings- och naturvårdssynpunkt har pollinationsfunktionen understrukits såsom särskilt värdefull av såväl lantbruksstyrelsen som remissinstanserna. Styrelsen har bedömt att det ur denna synvinkel är angeläget att ha kvar en biodling av i stort sett nuvarande omfattning för att denna funktion skall kunna upprätthållas. Även jag delar uppfattningen att bihållningen har en sådan omfattning att en tillfredsställande pollinering kan ske av både odlade och vilda växter. I likhet med remissinstanserna delar jag lantbruksstyrelsens bedömning att biodlingen därför bör behållas på nuvarande nivå. Stödet till näringen bör således avpassas så att den nuvarande ogynnsamma utvecklingen bryts.

Samhället stöder redan nu på olika sätt biodlingen. Över statsbudgeten lämnas ekonomiskt stöd till utbildning och forskning m. m. på området. Vidare ersätts vissa kostnader i samband med bisjukdomsbekämpningen. Sveriges biodlares riksförbund erhåller också bidrag. Genom författningsmässigt reglerade bekämpningsåtgärder minskar biodlarnas förluster till följd av bisjukdomar.

Lantbruksstyrelsen föreslår att stödet till biodlingen skall förbättras i olika avseenden. Med hänsyn till det nyttiga pollineringsarbete som bina utför i flera jordbruksgrödor anser styrelsen att biodlingen årligen bör erhålla 1 milj. kr. av införselavgiftsmedel. Kungl. Maj:t har till statens jordbruksnämnd överlämnat de delar av styrelsens förslag som rör stöd till biodlingen med införselavgiftsmedel. Nämnden har fått i uppdrag att efter överläggningar med lantbrukarnas förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation avge förslag om prisregleringen för jordbrukets produkter för tiden efter den 30 juni 1974. Förslaget kommer bl. a. att omfatta den beräknade storleken och den huvudsakliga dispositionen av införselavgiftsmedlen.

Statligt stöd till biodlingen utgår från reservationsanslaget Särskilt stöd åt biskötsel och växtodling. Lantbruksstyrelsen föreslår att den del av anslaget som avser främjande av biskötsel höjs från 81 000 kr. till 200 000 kr. I likhet med vad som redan nu gäller bör medlen användas till forskning och försök på biskötselns område, utbildning av bitillsyningsmän samt till bidrag till Sveriges biodlares riksförbunds verksamhet. Liksom flera remissinstanser vill jag framhålla vikten av att en ökad försöksverksamhet rörande vandringsbiskötsel och andra frågor av betydelse för binas utnyttjande i pollineringen kan komma till stånd. Jag tillstyrker lantbruksstyrelsens förslag och föreslår således att till främjande av biskötsel anvisas 200 000 kr. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t, eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer, att besluta om den närmare användningen av medlen.

Vissa kostnader för bekämpningen av smittsamma bisjukdomar ersätts f. n. från förslagsanslaget Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m. m. Dessa ersättningar uppgick budgetåret 1972/73 till 59 000 kr. Lantbruksstyrelsen föreslår att kostnaderna för bisjukdomsbekämpningen skall täckas med statsmedel samt att viss ersättning skall utgå för förintade bisamhällen. Förslagen tillstyrks eller lämnas utan erinran av remissinstanserna. Enligt min mening bör ersättningsbestämmelserna utformas så att de leder till en ändamålsenlig och effektiv sjukdomsbekämpning. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att utforma ersättningsbestämmelserna.

Kungl. Maj:t har i prop. 1974: 1 (bil. 11 s. 79) föreslagit att på förslagsanslaget Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, m. m. skall för budgetåret 1974/75 anvisas 4 milj. kr. Jag föreslår att de kostnadsökningar som kan komma att följa av nyssnämnda förslag rörande bisjukdomsbekämpningen får bestridas från detta anslag.

Från anslaget Särskilt stöd åt biskötsel och växtodling utgår innevarande budgetår bidrag med 15 000 kr. till främjande av växtodling. Bidraget har de senaste åren använts till att utreda betingelserna för produktion av grönytefrö. Lantbruksstyrelsen föreslår att bidraget tas upp med oförändrat belopp nästa budgetår. Jag biträder förslaget.

Författningsfrågor

Bestämmelser om bekämpning av smittsamma sjukdomar hos bin finns i 1946 års s. k. bipestförordning med därtill hörande tillämpningskungörelse. I en år 1962 utfärdad kungörelse finns bestämmelser som syftar till att förebygga att genom införsel av levande bin smittsamma sjukdomar kommer in i riket eller vinner ytterligare spridning här. Lantbruksstyrelsen bedömer de nuvarande bestämmelserna vara otillräckliga och att behov föreligger av nya regler som medger effektivare insatser mot bisjukdomarna. Styrelsen föreslår därför att bipestförordningen upphävs och ersätts av en ny lag, benämnd bipestlag, som innehåller de grundläggande reglerna om bekämpningsåtgärder från myndigheternas sida. Vidare föreslår styrelsen att en ny tillämpningskungörelse utfärdas, till vilken bör flyttas över vissa bestämmelser av huvudsakligen administrativ karaktär som f. n. finns i bipestförordningen, t. ex. om smittskyddsförklaring, utseende av tillsyningsmän, ersättning till skadelidande och ersättning till tillsyningsmän.

Lantbruksstyrelsens författningsförslag har i allt väsentligt tillstyrkts av remissinstanserna. Även jag anser mig i princip kunna godta förslaget. Jag finner i likhet med styrelsen det vara angeläget att bestämmelserna i ämnet utformas så att de möjliggör en effektiv sjukdomsbekämpning. De åtgärder som det allmänna skall kunna tillgripa för bekämpning av bisjukdomar bör underställas riksdagen och anges i lag. Med hänsyn till omfattningen av de föreslagna ändringarna finner jag det lämpligt att 1946 års bipestförordning ersätts med en ny lag i huvudsaklig överensstämmelse med förslaget. Inom jordbruksdepartementet har upprättats förslag till en sådan lag. I fråga om förslaget vill jag anföra följande.

Eftersom bipest är namnet på en av flera bisjukdomar på vilka lagen förutsätts kunna bli tillämplig, synes bisjukdomslag vara en lämpligare rubrik för lagen än bipestlag som lantbruksstyrelsen föreslagit.

Bipestförordningen är enligt 1 § tillämplig på amerikansk yngelröta, även kallad täckt yngelröta, nymfpest och bipest och, i den mån Kungl. Maj:t så bestämmer, också på andra smittsamma sjukdomar hos bin. Något sådant beslut har inte meddelats. Det bör såsom lantbruksstyrelsen föreslagit ankomma på Kungl. Maj:t att föreskriva i fråga om vilka sjukdomar bekämpning enligt lagen får ske. Sådan föreskrift bör få meddelas endast beträffande bisjukdomar som sprids genom smitta och som kan allvarligt skada biodling. Härigenom kommer bisjukdomsbestämmelserna att närmare ansluta sig till bestämmelserna i epizootilagen (1935: 105) med epizootikungörelsen (1935: 106) och växtskyddslagen (1972: 318) med växtskyddskungörelsen (1972: 319).

En generell anmälningsplikt bör liksom f. n. föreligga för envar som har anledning anta att bisjukdom, på vilken lagen gjorts tillämplig, an-

gripit bisamhälle som han innehar. Anmälan bör göras till tillsynsman eller annan myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. Jag anser att tillsynsman är en lämpligare benämning än tillsyningsman som hittills använts.

Bekämpningen av bisjukdomarna kräver ingrepp som ofta kan komma att beröra enskildas intressen. Lagen bör ange de åtgärder som får tillgripas för att bekämpa och hindra spridning av bisjukdomar. Åtgärderna bör i huvudsak motsvara de åtgärder som får tillgripas enligt gällande bipestförordning. De kan avse föreläggande för innehavare av bisamhälle att själv vidta åtgärd för bekämpning av sjukdom hos bisamhället. Ofta är det emellertid fråga om bekämpningsåtgärder som lämpligen bör utföras genom myndighets försorg. Tillsynsman eller annan myndighet bör kunna förordna om förintande av bisamhälle och föreskriva att bibostäder som inte längre hyser levande bin samt honung, bivax och avfall av honung eller bivax skall förvaras på sådant sätt att bin inte kan få tillträde därtill. Vidare bör det vara möjligt att förbjuda eller föreskriva villkor för införsel, utförsel eller bortförande av levande bin, vaxkakor och avfall av sådana, begagnade bibostäder och begagnade biodlingsredskap. Det bör även vara möjligt för tillsynsman eller annan myndighet att vidta eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som anses oundgängligen påkallad. Eftersom det är angeläget från bekämpningssynpunkt att en beslutad åtgärd vidtas snabbt, bör beslutet omedelbart lända till efterrättelse.

Lantbruksstyrelsen framhåller att det enligt nuvarande bestämmelser inte är möjligt att utan biodlarens eller markinnehavarens medgivande vinna tillträde för att undersöka misstänkta smittkällor. Om biodlaren eller markinnehavaren motsätter sig sådan kontroll, blir enligt styrelsen förutsättningarna för en effektiv sjukdomsbekämpning starkt begränsade. I likhet med styrelsen finner jag det nödvändigt att sådana hinder mot en effektiv sjukdomsbekämpning undanröjs. I lagen bör därför tas in en bestämmelse om skyldighet för innehavare av mark eller byggnad att lämna tillträde för undersökning eller åtgärd som behövs för tillämpningen av lagen. Härigenom blir det också möjligt att snabbt ingripa, om någon underlåter att fullgöra bekämpningsåtgärd som ålagts honom. Styrelsen uttalar att straffsanktion ofta visat sig otillräcklig för att förhindra sjukdomsspridning. Även om böter utdömts, har den potentiella smittkällan funnits kvar oförändrad. Jag delar uppfattningen att tillsynsman eller annan myndighet bör få befogenhet att låta verkställa föreskriven åtgärd på den försumliges bekostnad. Myndigheten bör också kunna få handräckning av kronofogdemyndigheten när det behövs för kontroll av att lagen efterlevs eller för verkställighet av föreskriven åtgärd.

Det bör ankomma på Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att besluta i vad mån ersättning av statsmedel skall

utgå för kostnad eller förlust som föranletts av åtgärd som vidtagits enligt lagen eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser.

Straffsanktionen i lagen bör liksom i bipestförordningen vara böter. Till böter bör dömas den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot den generella anmälningssplikten, underlåter att efterkomma föreläggande eller bryter mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av lagen eller åsidosätter skyldighet att lämna tillträde till mark eller byggnad för undersökning eller åtgärd som behövs för tillämpningen av lagen.

Som tidigare nämnts skall enligt förslaget vissa beslut kunna delegeras till tillsynsman. Dennes beslut bör kunna överklagas hos lantbruksstyrelsen. Talan mot övriga beslut om bekämpningsåtgärder som annan myndighet än Kungl. Maj:t meddelat bör föras hos kammarrätt, om beslutet meddelats i särskilt fall, och annars hos Kungl. Maj:t. Talan mot myndighets beslut om ersättning av statsmedel bör föras hos Kungl. Maj:t.

Den nya bisjukdomslagen bör träda i kraft den 1 juli 1974.

I likhet med lantbruksstyrelsen anser jag att de i den nuvarande bipestförordningen intagna bestämmelserna om smittförklaring och därmed sammanhängande förordnanden (2 §), utseende av tillsyningsmän (3 §), ersättning till den som drabbats av skada genom avlägsnande eller förintande av bisamhälle (9 §) samt ersättning till tillsyningsman (10 §) inte bör tas in i den nya lagen. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att besluta i dessa frågor. I detta sammanhang vill jag informera riksdagen om att jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att länsstyrelsens nuvarande uppgifter i samband med bekämpningen av bisjukdomar bör flyttas över till lantbruksstyrelsen och lantbruksnämnderna. För en sådan överflyttning talar flera skäl, t. ex. det nära sambandet mellan biskötsel och växtodling liksom det förhållandet att lantbruksstyrelsen förfogar över veterinärmedicinsk expertis. Lantbruksstyrelsen kan snabbt göra bedömningar om sjukdomsläget och besluta lämpliga åtgärder även i frågor som berör flera län samtidigt. Det är min avsikt att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att meddela tillämpningsföreskrifter till lagen. Upplysningsvis kan nämnas att jag i det sammanhanget kommer att föreslå Kungl. Maj:t att lantbruksstyrelsen får meddela smittförklaringar och liknande förordnanden och pröva ersättningsärenden samt att lantbruksnämnd får utse tillsynsmän och motta anmälningar om misstänkt bisjukdom.

Hemställan

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t föreslår riksdagen att

1. antaga förslaget till bisjukdomslag,
2. godkänna vad jag förordat om stöd till biodlingen samt om ersättningar m. m. vid bekämpning av smittsamma bisjukdomar,
3. medge att kostnaderna för bekämpningen av smittsamma bisjukdomar får bestridas från förslagsanslaget Bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar, m. m. under nionde huvudtiteln,
4. till *Särskilt stöd åt biskötsel och växtodling* för budgetåret 1974/75 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 215 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Margit Edström

*Bilaga***Lantbruksstyrelsens förslag till bipestlag****1 §**

Denna lag äger i den utsträckning Konungen förordnar tillämpning på bisjukdomar som sprids genom smitta och som kan allvarligt skada biodlingen.

2 §

Om innehavare av bin har anledning antaga att bisjukdom enligt 1 § angripit bina skall han göra anmälan härom till myndighet som Konungen bestämmer.

3 §

För att bekämpa eller hindra spridning av bisjukdom som omfattas av lagen får Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer

1. förelägga innehavare av bin att vidtaga åtgärd för bekämpning av sjukdomen,

2. förordna att bibostäder som inte längre hyser levande bin samt honung och bivax eller avfall därav förvaras på ett ur smittsypunkt betryggande sätt,

3. förbjuda förflyttning av levande bin, vaxkakor eller avfall därav, begagnade bibostäder eller begagnade biodlingsredskap,

4. vidtaga eller föreskriva annan åtgärd i fråga om enskilds egendom som befinnes oundgängligen påkallad.

Åtgärd som avses i första stycket 1, 2 eller 4 kan verkställas genom myndighets försorg. Myndighets beslut länder omedelbart till efterrättelse.

4 §

Innehavare av bin eller i 3 § första stycket angivna föremål och produkter är skyldig att lämna tillträde för åtgärd som avses i 3 §.

5 §

Underlåter någon att fullgöra förordnande enligt 3 § 2 kan myndigheten låta verkställa åtgärden på den försumliges bekostnad.

6 §

Innehavare av bisamhälle, vilket efter föreläggande därom förintats, kan tillerkännas ersättning av statsmedel. Fråga om ersättning prövas av myndighet som Konungen bestämmer.

7 §

Polismyndigheten skall på begäran av annan myndighet lämna handräckning när det behövs för kontroll av att lagen eller med stöd av lagen meddelade bestämmelser efterlevs eller för verkställighet av åtgärd enligt 5 §.

8 §

Till böter dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 §,
2. underlåter att efterkomma åläggande eller bryter mot föreskrift eller förbud som meddelats med stöd av 3 §,
3. åsidosätter skyldighet enligt 4 §.

9 §

Närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag får meddelas av Konungen eller av myndighet som Konungen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1974. Genom lagen upphävs förordningen (1946: 81) om bekämpande av smittsamma sjukdomar hos bin.

